

Teatrul de amatori

Fondatorii cercului teatral „Muncitorul”
din Râmnicu Vâlcea, 1921

La Râmnicu Vâlcea

Dintre inițiatorii primei reprezentații teatrale din Râmnicu Vâlcea (eveniment petrecut acum o jumătate de secol), la festivitatea recentă, a aniversării, a participat doar unul: legătorul de cărți Alexandru Bertuoli. ceilalți s-au pierdut în negura timpului; și tipograful Alexandru Oiță, și croitorul D. Dogăroiu, și tipograful Gănciulescu, și croitorul un șerbănescu, și fostul elev al școlii normale T. Tecău. Cercul teatral de acum 50 de ani activa în cadrul societății culturale „Muncitorul”. Era o societate înființată prin strădania unor tineri muncitori din bresle diferite. Afîșul primului spectacol, îngălbenit de vreme, anunță pentru „joi 9 februarie 1921”, un „mare festival artistic”. În program: o conferință despre Caragiale și un recital de versuri; apoi, în partea a doua, *Năpasta*. În rolul Ancăi, ca în teatrul elisabethan, un băiat. Beneficiarul spectacolului se oferea „în folosul școlilor industriale din localitate”. Actul de naștere al formației teatrale era semnat.

Din păcate, trei ani mai târziu, societatea „Muncitorul” a trebuit să se lichideze, sub presiunea prigoanei politice. Totuși, „teatrul” ei continuă să trăiască, în sediul Școlii normale, unde echipa lui este îndrumată de câțiva profesori inimoși. Se joacă I. L. Caragiale (*O noapte furtunoasă*), Alexandri (*Barbu Lăutaru*), Creangă (dramatizarea *Ivan Turbincă*).

Dar adevăratul reviriment artistic are loc după 1945, odată cu înființarea căminului cultural „Ștefan Gheorghiu”. Marele animator al teatrului vâlcean a fost doctorul Constantin Georgescu, spirit efervescent, pasionat de artă, de frumos. Existența echipei vîlcene, calitatea ei, sînt legate de energia, entuziasmul și competența risipite cu dărnicie, pînă în ultima clipă a vieții sale, de acest animator.

El a pus în scenă zeci de spectacole, dintre care multe au obținut importante premii la concursurile și festivalurile republicane.

Succesele obținute, prestigiul cîștigat, au justificat și determinat înălțarea misiunii și calității echipei vîlcene la aceea a unui „teatru popular” (în 1963). Investit cu acest titlu de cîinst și de răspundere, colectivul obține noi distincții, printre care cea de laureat al Festivalului „I. L. Caragiale” cu piesa *Dincolo de zare* de O'Neill, în regia lui D. D. Neleanu.

Se cuvenea sărbătorită o asemenea îndelungă și fructuoasă activitate. Și răsplătite (ceea ce au și făcut distincțiile acordate de Consiliul Culturii și Educației Socialiste), eforturile și realizările harnicului și inimosului colectiv teatral.

Festivitatea, precedată de vernisajul expoziției documentare — „50 de ani de teatru vîlcean” — a fost cinstită de prezența „confrăților” din Turnu Severin, care au venit cu spectacolul *Oameni care tac* de Al. Voitin, și a celor din Buzău care au jucat *Cuicul lui Pepelea* de V. I. Popa și *Urme pe zăpadă* de Paul Everac. Cit privește pe sărbătoriți, ei au selectat semnificative secvențe din spectacolele proprii, jucate de-a lungul anilor. Între acestea: *Gaițele* de Al. Kirîțescu, *...Escu* de Tudor Mușatescu, *Citadela sfîrșimată* de H. Lovinescu, *Vlaicu și feciorii* lui de Lucia Demetrius, *Opinia publică* de A. Baranga; operele *Mamzelle Nitouche* de Hervé și *Vinzătorul de păsări* de Zeller. A fost, dincolo de climatul sărbătorec în care s-au produs, o demonstrație de talent și de vocație.

În contextul aniversar de la Râmnicu Vâlcea, a fost firească întrunirea tradiționalei — anualei — consfătuiri pe țară a „teatrelor populare”. S-a putut consemna cu acest prilej că, pe planul repertoriului, teatrele

populare au înscris într-o puternică proporție majoritară (75%), texte originale, contemporane, fapt ce se perpetuează și în anul teatral 1974—75. Lucrările unor Aurel Baranga, Paul Everac, Iloria Iovinescu, Titus Popovici, Al. Mirodan, Leonida Teodorescu, Dorel Dorian, Gh. Vlad, alternează însă cu lucrări clasice ori din perioada interbelică — de la Vasile Alecsandri la V. I. Popa și Tudor Mușatescu —, precum și cu opere ale clasicității universale — de la Molière și Lope de Vega la Cehov și Nușci.

S-a observat totuși că, față de capacitățile echipelor (ca și, față de fondul apercceptiv al spectatorilor), teatrele populare ar trebui să dea (respectând, de altfel, însuși regulamentul lor de funcționare) o atenție precumpănitoare lucrărilor de mai scurtă respirație și — acolo unde e cu putință — valorilor teatrale folclorice, recitalurilor de poezie, montajelor mobilizatoare, spectacolelor de imediată priză — de agitație politică, de estradă. Ceea ce, firește, nu înseamnă că trebuie abandonate bunele câștiguri artistice care au stimulat până azi activitatea teatrelor populare. Majoritatea acestor câștiguri sînt legate de contribuția unor regizori sau actori cu care teatrele respective au vechi legături de cola-

borare: D. D. Neleanu (la Rîmnicu Vilcea), Constantin Codrescu și Christian Maurer (la Mediaș), Dan Radu Ionescu și Ioan Taub (la Lugoj), Cristian Munteanu (la Buzău), Emil Boroghină (la Turnu Severin) ș.a. Este necesară continuarea acestor colaborări, după cum necesară este extinderea preocupării de a găsi noi regizori și actori în sprijinul celorlalte teatre populare.

Din discuțiile pe marginea referatului prezentat de Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, s-a desprins necesitatea unei atenții sporite față de artistul amator — erou anonim al realizării actului de cultură —, din partea posturilor noastre de radio și televiziune, ca și din partea presei. Stagiuni permanente ale teatrelor populare în Capitală, precum și „treceeri în revistă” sau stagiuni estivale pe litoral sau în stațiuni balneo-climaterice s-ar cuveni cu atât mai mult organizate, cu cît teatrele noastre populare și-au verificat valoarea și și-au câștigat un real prestigiu, în întâlniri internaționale. (Lugojul, de pildă, la Festivalul de la Ilonov — Cehoslovacia; Buzăul la „Interdrama” din Berlinul de vest etc.).

Mihai Crișan

NOTE NOTE NOTE

Scapin în Brazilia

Dramaturg brazilian, autor a numeroase piese, Ariano Suassuna este mai cunoscut în Europa prin *Testamentul unui câine*, operă jucată în numeroase țări (printre altele pe scena Teatrului „Ateneum” din Varșovia). În Franța — eveniment destul de rar în practica programărilor — *Testamentul unui câine* se reprezintă simultan în două teatre: la tînărul Teatru Național de la Odéon, într-o montare — considerată de critică — burlescă, mizînd pe comicul de situație; și la Centrul Teatral din Franche-Comté. Acest colectiv — descentralizat — cu prezențe actoricești mai modeste, a realizat un spectacol pregnant, mai fidel pare-se viziunii sarcastico-violente a autorului. Acțiunea din *Testamentul unui câine* regine se desfășoară în Nord-Estul brazilian, regiune devastată de secetă, acel infern al setei, denumit Sertao. În acest cadru se consumă o farsă enormă și tristă între locuitorii unui sat, printre care încurcă și descurecă itele Juao Grilo — figură legendară a folclorului brazilian, un „Scapin” înversunat să denunțe nedreptățile din cer, pămînt și iad...

Piese uitate

Pe scena londoneză Mersand Theatre s-a montat recent *Geneva*, una din piesele practice uitate ale lui G. B. Shaw. *A Woman Killed with Kindness — O femeie ucisă cu blîndețe* de Thomas Heywood — autor contemporan cu Shakespeare — altă operă arar jucată, se reprezintă la Teatrul Național (Old Vic) cu Joan Plowright în rolul principal.

„O mașină care produce rîsul”

Alan Ayckbourn este un tînăr britanic autor de comedii, care spre deosebire de frații săi John Osborne, Harold Pinter sau Charles Dyer, construiește „mecanisme scenice destinate exclusiv amuzamentului”. Tehnica sa, inspirată din mitologia filmului mut (Frații Marx și într-o oarecare măsură de Jacques Tati), a cucerit publicul la debut, cu *Mister Whatnot (Domnul Ce Nu)* — 1963 — o farsă fără cuvinte. Noile sale comedii *Relatively Speaking (Ca să zicem așa)* și *How the Other Half Loves (Cum iubeste celălalt)* se joacă cu mare succes pe scenele din West End. Comparîndu-l cu Feydeau și Goldoni, în abilitatea construcțiilor comice, critica londoneză îl situează pe Ayckbourn în rîndul autorilor care revitalizează azi farsa — gen sleit — spre care publicul se îndreaptă cu poftă.